

Public-Private Partnership NewsLetter

JULY 2017

Україна, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 9/2, офіс 67, тел. (044) 500-79-71
www.jurimex.ua, www.jurblog.com.ua

ВИЗНАЧЕНО СТРАТЕГІЮ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: КОНЦЕСІЯ ЯК ОДИН ІЗ ВЕКТОРІВ «TRIAGE»

04 липня 2017 року Кабінет Міністрів України презентував основні позиції щодо [концепції стратегічного бачення управління державними підприємствами](#) під назвою «тріаж». Концепція передбачає «сортування» підприємств за трьома напрямками управлінських рішень:

- 1) державні підприємства, які повинні залишитись у [державній власності](#);
- 2) державні підприємства, які повинні бути передані в [концесію](#);
- 3) державні підприємства, які повинні бути [приватизовані](#) або ж [ліквідовані](#).

З метою проведення «тріажу» було проаналізовано діяльність 3444 державних підприємств. Разом з тим як потенційні об'єкти концесії були **відібрані 359 державних підприємств**, а саме **333 підприємства лісового господарства** (об'єкти, які перебувають у підпорядкуванні Державного агентства лісових ресурсів України), **два державні аеропорти** («Бориспіль» та «Львів») та **24 регіональні служби автомобільних доріг** (хоча до внесення змін у чинне законодавство поки що незрозуміло, яким чином служби автомобільних доріг опинилися у списках **державних підприємств** – об'єктів концесії). Подібний перелік було критично оцінено галузевими експертами, особливо щодо пропозиції передачі у **концесію лісгоспів**, адже такий крок зумовлюватиме невиправдано високі ризики щодо збереження лісових ресурсів України. З іншого боку, перелік є неповним, адже не враховує можливість концесії морських портів (**державних стивідорних компаній**), над пілотним проектом щодо запуску якої працюють в Україні експерти [Світового банку](#).

ПРОПОНУЄТЬСЯ ВРЕГУЛЮВАТИ ОСОБЛИВОСТІ БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ КОНЦЕСІЙНИХ ДОРІГ

19 липня 2017 року було зареєстровано законопроекти (реєстр. № [6766](#) та реєстр. № [6767](#)), якими пропонується внести зміни до чинного законодавства у сфері будівництва та експлуатації автомобільних доріг на умовах концесії. Законопроекти містять такі найсуттєвіші та принципові для потенційного концесіонера пропозиції:

- концесіонер отримає право на **компенсацію частини недоотриманого доходу**, яка сплачуватиметься у випадку, якщо за результатами звітнього року сума річного доходу, отриманого концесіонером від експлуатації об'єкта концесії, буде **меншою ніж запланована сума такого річного доходу**. Водночас передбачається, що розмір компенсації визначатиметься за результатами останнього звітнього року і **не зможе становити більше 30 відсотків запланованого доходу** за відповідний рік відповідно до умов договору;
- **порядок справляння плати за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування встановлюватиметься концесіонером**;
- концесійні платежі зараховуватимуться до Державного бюджету України і використовуватимуться відповідно до порядку спрямування коштів **державного дорожнього фонду**;
- пропонується встановити чіткі вимоги щодо **альтернативного проїзду**, а саме: довжина автомобільних доріг (їхніх ділянок), що забезпечує альтернативний безоплатний проїзд транспортних засобів, не має перевищувати більше ніж у два рази довжину платної автомобільної дороги (крім випадків, коли більше ніж 50 відсотків протяжності платної автомобільної дороги становлять мости, тунелі, шляхопроводи).

Оцінюючи таку ініціативу, слід зауважити, що законопроекти виходять із чинного Закону України «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг». Разом з тим слід враховувати, що на цей момент існує ініціатива щодо **об'єднання концесійного законодавства в рамках єдиного законодавчого акта – нового Закону України про концесії**, над розробкою якого працює Мінекономрозвитку за підтримки експертів ЄБРР. Таким чином, вбачається за необхідне поєднати дві ініціативи та узгодити напрацювання.

НАБРАВ ЧИННОСТІ ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЕНЕРГЕТИЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ БУДІВЕЛЬ»

23 липня 2017 року набрав чинності Закон України «Про енергетичну ефективність будівель», стаття 16 якого передбачає, що фінансування заходів із забезпечення (підвищення рівня) енергетичної ефективності будівель здійснюється за рахунок власника (співвласників) будівель, коштів державного і місцевих бюджетів, інших не заборонених законом джерел, а також **на засадах державно-приватного партнерства або енергосервісу**. Нагадаємо, що у 2014 році перший в Україні проект ДПП було реалізовано саме у сфері забезпечення енергоефективності комунальної котельні у місті Малині (шляхом заміни газового водогрійного котла на твердопаливний). Разом з тим, прогножуючи можливу зацікавленість суб'єктів господарювання щодо роботи на умовах ДПП або ЕКСО-контрактів, вимушені визнати, що наразі саме останні механізми є більш бажаними для бізнесу, оскільки, на відміну від ДПП, мають гарантії довгострокового фінансування з бюджету. Остаточо Закон про енергетичну ефективність буде введено в дію 23.07.2018.

ЗАПРОПОНОВАНО ДОЗВОЛИТИ ПЕРЕДАВАТИ У КОНЦЕСІЮ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНІ СИСТЕМИ

13 липня 2017 року зареєстровано [проект Закону](#) про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей управління об'єктами державної власності (реєстр. № 6716), яким пропонується вирішити існуючу у чинному законодавстві колізію щодо платності використання газорозподільних мереж. Законопроектом передбачається зняти заборону на концесію та оренду газорозподільних систем або їхніх складових, власником яких є держава, що дозволить забезпечити виконання положень Закону України «Про ринок природного газу», якими передбачено, що газорозподільні системи або їхні складові повинні використовуватися господарськими товариствами з газопостачання та газифікації приватної форми власності (облгазами) на умовах оплати.

ЗАПРОПОНОВАНО ВИКОРИСТОВУВАТИ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЩОДО ЗЕМЕЛЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

25 липня 2017 року було зареєстровано [проект Закону](#) про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення ефективного використання державного майна закладів освіти, підприємств, установ та організацій, що відносяться до сфери освіти і науки) (реєстр. № 7001). Проект спрямований на визначення особливостей використання *земельних ділянок закладів освіти*. За даними авторів законопроекту, в користуванні вищих навчальних закладів, що відносяться до сфери управління Міністерства освіти і науки України, знаходиться понад 100 тис. гектарів сільськогосподарських земель. При цьому значна частина земельних ділянок (понад 30 %) знаходиться в прихованій оренді. Проектом передбачається, що особливості здійснення державно-приватного партнерства у формі спільної діяльності у сфері освіти і науки, включно з механізмом прийняття відповідного рішення, визначаються *порядком, що затверджуватиметься Кабінетом Міністрів України*. Слід наголосити, що окремі пропоновані норми законопроекту містять можливість відступу від загальних правил законодавства про ДПП на рівні договірних відносин партнерів, що створює невідповідні ризики для збереження земельних ділянок закладів освіти, переданих як вклад за договорами спільної діяльності. Проект також містить низку положень, які передбачають внесення змін до загального законодавства щодо оренди землі та управління об'єктами державної власності задля узгодження пропонованої концепції.

ОПРИЛЮДНЕНО ОНОВЛЕНУ ВЕРСІЮ ПОСІБНИКА “GUIDANCE ON PPP CONTRACTUAL PROVISIONS”

Світовий банк і Міжнародний банк реконструкції та розвитку оприлюднили оновлену версію посібника “[Guidance on PPP Contractual Provisions](#)” (оновлена версія видання, підготовленого вперше у 2015 році). Метою посібника є огляд та систематизація найбільш гострих аспектів, які підлягають визначенню у положеннях договорів, що укладаються в рамках державно-приватного партнерства. До таких аспектів, зокрема, віднесено: форс-мажорні обставини, регулювання ризику несприятливих дій зі сторони державного партнера (так звані політичні ризики), порядок виконання договорів у разі зміни законодавства, особливості компенсації у разі припинення договору, особливості рефінансування, специфіка статусу кредиторів проекту та порядку реалізації ними процедури [step-in rights](#), положення щодо конфіденційності та прозорості, порядок врегулювання спорів, особливості проектного фінансування (в тому числі з урахуванням випуску так званих інфраструктурних облігацій). Посібник пропонує огляд кращих світових практик, а також зразки формулювань, які можуть бути використані під час структурування контрактів ДПП.

Підготовлено:
юрист Юлія Коваль